

Tagore mondja: „*az igazságtalanság nem bírja el a vereséget, de az igazság igen.*“ Az unitárius lélek elbirta a vereséget, tehát igaza volt. Elbirta a kisebbséget, a szegénységet, nyomort, türelmetlenséget, a hatalomnak lenézését, a kortársak félreértését, elbirta a sötétség századainak üldöző haragját, tengerét a kinoknak. Várja a jövő minden reménységének valóságba menését; várja, minő jelent támaszt a dicső múlt, a minket szülő és feltámasztó múlt, melyet *ha a sors elvágna, a jövő vérzene el.* Az unitárius lélek „*vár, de nem alszik.*“ Öröködik és reménykedik, nem mint Pilátus katonája a szent sirnál aluva; sem nem csodákat várva, nem vár nagypénteki sziklarepedést a dévai *geologiailag* rengő területen; ébren virrasztja az alvót, az ő reménységének árusát, a reformáció igazságainak hordozóját. *Mikor a felhő felszáll, tudja akkor neki is előre kell mennie.* Mikor Erdély népe elhozza a *tömjént* a megcsufoltatás helyére, hol a gondolat bethlehemi csillaga sugárzik, tudja, hogy *betelnek az idők.* És mikor valósulni kezd az igazabb, lelkiismeretszerűbb Isten, az élet, az igaz valóság Istene, a történelemben, mit az Élet és egész lényünk átlát ismertnek vallott törvények szerint; mikor hallani fogja, mikép zúg, morajlik végig a lelkeken az új meglátások husvétii parancsszava: bizonyítsd meg a világnak, hogy van és lehetséges egy magasabbrendű emberi élet, légy önmagad, légy *Krisztus-emberré*, akkor tudja, hogy a megtaposott sir, a mi nagy Emberünk sirja is felzaklatja az ősi szenvedélyeket, a kegyelet keze *feltöri a pecséteket*, a sáros homlok felébreszti a romantikus hajlamokat s ezek oda-fogják kölcsönözni karjainak az erőt, szívének a vért, ajkának a szót, lelkének a *prometeuszi tüzet!* . . .

V. Déva várában.

Imádság.

Mondta: Dr. Boros György püspök.

Hol csak az ég villámai gyújtanak olykoron oltártüzet és bőszült haragjukban legörgetik hajdan ágyut álló sziklaköveidet: itt, az őszi szél hűvös fuvalmában, Istenséged egységét és enyhítő melegségét keressük, Atyánk.

Lelkünk átöleli múlt időknek viharos emlékeit, mert érintkezni vágyik apostolod lelkével, mely itt lebeg, mint „kezdetben Isten lelke lebegett a vizek felett.“

Sóhajtvá rebegi ajakunk az első nagy isteni parancsot: „legyen világosság“. Óh, vajha most is, mint akkor, követné parancsodat a megvalósulás kijelentése: „és lőn világosság“!

Te örök világosság vagy, Atyánk! Minden, ami lelkekből lelkezik, e világosságnak mindig fényeskedő sugára. Lelki szemeink előtt, mint magasan emelkedő fényeszőró, tündöklék föl első püspökünk lelke, mert szentkönyved szavai szerint: „lőn az ember élő lélékké“.

Ime itt van közöttünk, itt áll bennünk, örködik felettünk az ő háromszor megszentelt főpásztori lelke, mert sem kard, sem kereszt, sem félemlítés, sem halál el nem zárhatja útját annak az erőnek, mely Istentől adatott, végtelenül termékenyítő és szétterjedő isteni erő. Mint az éltető levegő, mindenben benne van és megkülömbözteti attól, ami e világból való.

Szent hitünk Atyánk, hogy a halhatatlanság jutalmát adod a te kiválasztottaidnak. Hisszük, hogy első püspökünk, Dávid Ferenc, ebben az isteni jóban gazdagon részesült. Valljuk, hogy az ő ékes ajakáról elszállott igazságok az idő izzó tüzében megacélozva, a halhatatlanság sugár mezébe öltözködtének. Valljuk, hogy a dicsőült nagy lelkek szent találkozásán egygyólvadva, építették s ma is építik Isten országát, hol egykoron valóra fog válni, miről annyi jósnak szólott ihlett ajka. Megvalósul a szent igazság szárnyai alatt az evangéliumi szeretet, mely ezer év alatt ezerszer lőn testté és ezerszer feszítettet keresztre.

Kereszt és börtönhalál, a ti félelmetek többé nem ijeszt már, mert itt a nagy bizonyosság, hogy mit elrombol a féktelen harag, újra építi a kiengesztelő megbocsátás. Mert itt Erdély lelke, a mi nagy Dávid Fgrencünk által hirdetett Unióban, szent frigggyé egyesül. Mert innen újból szárnyra kél és testvéri ölelésben ébred új életre a föld népének békés testvérisége.

Hirdetjük Atyánk, hogy van föltámadás, mert van örök élet. Az atyák lelke az utódokban tovább épít hitet, templomot, szent oltárt. Az a márványlap, melyen új aranybetűk tündökölnék ott a sötét ürben, hol most 350 éve fényes lelkét kilehelte, hazái s külföldi unitárius ifjúságunk egy akaratának, nemes szándékának, valóra válása. Zarándoklásunk szent helye leszen ez túl időn enyészeten. A háladal, mely most százak ajakáról emelkedik hozzád, zengeni fog mindig, ha majd ketten, avagy hárman ide jönnek új hitet, új bátorságot keresni.

Hiszünk Istenünk a te hatalmadban. Hisszük, hogy a rossz,

a gonoszság és a bűn, bár sokszor uralkodni látszik, elenyészik a tiszta szivek jóságának bővségében, mint a záportól fölhevített víz a tenger vizében. Hisszük, hogy a mai napon megközelítettük azt a mennyországot, mely a te szent fiad, Jézus szerint a tiszta szivekben van.

Oh engedd hát jó Atyánk, hogy e börtön-sirra a megújult reménység édes örömétől föllelkesülve, mindig a tisztelő kegyelet érzésével gondoljunk. Add oh atyánk, hogy a szent helyeket megillető tisztelet örökjék felette.

Legyen a kegyelet fátyola olyan erős körülte, hogy semmiféle ármány meg ne közelíthesse.

Fogadd égi Atyánk hálát rebegő imánkat, hogy ide vezéreltél s itt a kegyeletnek és emlékezetnek áldozva, boldoggá tettél. Köszönjük az együttlét fölemelő hatását. Köszönjük szent fiad, a jó Jézus evangéliumát és a megszentelődést, melyet a mi első főpásztorunk tőle nyert.

Esdve kérünk, áldj meg és tarts meg minket jó Atyánk abban a hitben, hogy akik Istenben bíznak, soha meg nem csalatkoznak. Légy, óh légy a mi erős várunk és paizsunk, hogy ne érjen veszedelem. Oh légy te a mi Atyánk, hogy mi tied lehessünk életünkben és halálunkban mind örökké

Ámen.

Unitárius Egyházi Főtanácsi gyűlés.

Az E. Főtanács nov. 10-én reggel ünnepies résszel kezdődött, melyet Dr. Ferenczy Géza főgondnok elnöki megnyitó beszéde vezetett be, amelyben Dávid Ferenc halálának 350-ik évfordulója alkalmából jellemző vonásokkal domborította ki Dávid Ferenc igazságkereső szabad szellemének évszázadokra kiható erejét, mely minden elnyomás ellenére is diadalmasan került ki a világba s a művelt emberiség gondolkozását ma sem hagyja érintetlenül. Példára Anglia és Amerika, honnan unitárius testvéreink ez eszme iránti rokonszenvvel kapcsolatban ez ünnepünkre is elküldték követüket *Melvin L. Welke* amerikai unitárius lelkész személyében, kit szívélyesen köszönt, valamint az egyes felekezetek képviselőit és az Egyházi Főtanács összes tagjait köszöntve, az ünnepi gyűlést megnyitja. *Gvidó Béla* esperes-közügyigazgató szép és áhitatos imában kérte Isten megszentelő áldását összegyűlekezésünkre s végzendő munkánkra.